

Ewoud Poerink

De peuterindustrie

Wat er mis is met de kinderopvang in Nederland

MEULENHOF

ISBN 978 90 290 8846 6

ISBN 978 94 6023 376 0 (e-boek)

NUR 320

Copyright © 2012 Ewoud Poerink en J.M. Meulenhoff bv, Amsterdam

Omslagontwerp Maedium.nl, Utrecht

Vormgeving binnenwerk Steven Boland

Niets uit deze uitgave mag openbaar gemaakt door middel van druk,
fotokopie, internet of op welke wijze ook, zonder voorafgaande
schriftelijke toestemming van de uitgever

De Moloch die Domheid heet zwelt aan tot de
nachtmerrie compleet is: iedereen dom.
Het omgekeerde Utopia.

Gerrit Komrij, 29 december 2011

Inhoud

Proloog

Februari 2007	11
Januari 2008	15

1 Een Amsterdamse zedenzaak

De persconferentie – zondag 12 december 2010	21
De kranten – maandag 13 december 2010	22
De chaos groeit – dinsdag 14 december 2010	26
De ingezonden brief – woensdag 15 december 2010	30
Het internet – donderdag 16 december 2010	34
Het <i>NOS Journaal</i> belt – vrijdag 17 december 2010	38
We worden teruggebeld – weekend 18 en 19 december 2010	41
Geacht Kamerlid – maandag 20 december 2010	42
Begin van een ouderlobby – dinsdag 21 december 2010	45
Voorbereiding op een veldslag – woensdag 22 december 2010	47
Spoeidouderavond in de Gouden Koets – donderdag 23 december 2010	49

2 Op naar Den Haag!

Van der Ham – december 2010	67
Investeringsfondsen – weken rond kerst 2010/2011	72
Koser Kaya – januari 2011	75

3 Koffiedrinken, veel koffie

Stadsdelen Amsterdam-Zuid en -West – januari en februari 2011	80
Brenda's vertrek – januari 2011	82
Een uitnodiging van het CDA – vrijdag 28 januari 2011	84
Op de koffie bij Koser Kaya – vrijdag 4 februari 2011	85
Achter de gesloten deur – dinsdag 8 februari 2011	89

4 Terug in Amsterdam

Bondgenoot – vrijdag 18 februari 2011	99
<i>De Volkskrant</i> – donderdag 17 maart 2011	101

5 Terug naar Den Haag

Vorbereiding – maart 2011	107
Klanttevredenheid – vrijdag 18 maart 2011	111
Spoken in de Tweede Kamer – woensdag 23 maart 2011	113
Rare sticker – donderdag 24 maart 2011	128
Op bezoek bij de commissie-Gunning – woensdag 30 maart 2011	131

6 Veranderingen op til?

Duidelijkheid – begin april 2011	140
Persconferentie Gunning – vrijdag 15 april 2011	145
Estro – donderdag 28 april 2011	149
Ondertussen in Amsterdam – mei en juni 2011	151
Met ouders in gesprek – september en oktober 2011	157
Het houdt niet op – oktober 2011	162
Het CPB-onderzoek – woensdag 16 november 2011	166
Algemeen Overleg – woensdag 23 november 2011	170
Minister aan het woord – woensdag 23 november 2011	181
Kamerleden reageren – woensdag 23 november 2011	187
Napraten in Nieuwspoor – woensdag 23 november 2011	190
Op de basisschool – donderdag 24 november 2011	196
In de directiekamer – dinsdag 13 december 2011	197
Van koffiedrinker naar lobbyist – december 2011	201

7 Een jaar later

Reconstructies – december 2011	203
Kinddossiers – januari 2012	208
Een update – vrijdag 20 januari 2012	209
Een uitnodiging van de gemeente – februari 2012	211
Meester Korver – 10 tot 17 februari 2012	213
Brief aan Albert Drent – Pasen 2012	220
Ouderoverleg – woensdag 4 april 2012	225
Telefoontje tijdens boodschappen – vrijdag 6 april 2012	233
Terug naar Gunning – woensdag 25 april 2012	235
IENS voor de kinderopvang – dinsdag 1 mei 2012	243
Ouders en aanbieders: een toekomst? – juni 2012 en verder	250

Epiloog	255
----------------	-----

Proloog

Februari 2007

De uitslag van de test is vrij duidelijk. De tweede en derde test, die snel bij de drogist worden gehaald, nemen elk restje van mogelijke twijfel weg: mijn vrouw is zwanger. We omhelzen elkaar en zijn ontzettend blij. Het duurt even voordat het echt tot me doordringt. We worden een gezin, zij wordt moeder en ik word vader. Er komt een nieuw mens aan.

Pas later op de avond dalen we af van onze droomwolk als de eerste praktische vraagstukken zich opwerpen. We wonen op een krappe vijftig vierkante meter, driehoog in de Amsterdamse Pijp en we werken allebei vier tot vijf dagen per week. Hoe doen we dat straks met een baby? Het is hier heel prettig wonen, maar ik vrees dat we op zoek moeten gaan naar een ruimere etage. En wanneer moet je je inschrijven voor een crèche? Nog voor je zwanger bent, heb ik wel eens iemand horen zeggen.

Tot onze grote opluchting is onze bovenverdieping binnen een paar weken verkocht – het is echt een verkopersmarkt, zegt de makelaar, alles vliegt weg – en verrassend snel vinden we een nieuwe, ruimere woning. We hebben

geluk: ons nieuwe huis is maar een paar straten verwijderd van ons oude adres. Het thuisadres in de TomTom hoeft niet eens veranderd te worden, zo dicht blijven we in de buurt. De etage ligt in een veel rustiger straat en we hebben zelfs een tuintje. Ik sla aan het zagen, timmeren, schuren en schilderen. Een paar maanden voor de bevaling verhuizen we. Als alles op zijn plek staat en we de eerste avond op de bank neerploffen, voelt het alsof we er altijd al hebben gewoond. En ons huis is klaar voor het kind.

Ondertussen verdiept mijn vrouw zich in het aanbod van kinderopvang. Nauwkeurig als ze is, heeft ze onderzoek gedaan en een overzicht gemaakt van alle crèches in onze buurt. Adressen, wachttijden, afstand, inspectierapporten van de Gemeentelijke Gezondheid Dienst (GGD), noem maar op: alle nuttige informatie is in kaart gebracht. Ik noem het *De Lijst*.

We kunnen ons kind pas ergens inschrijven, zo blijkt, na de derde maand van de zwangerschap. De eerste drie maanden zijn cruciaal; als de foetus die eerste periode goed doorstaat, zijn de overlevingskansen groot genoeg om praktische voorbereidingen te treffen. Na die drie maanden delen we de rest van de wereld mee dat er een kind op komst is.

We lopen ons overzicht keer op keer door, bespreken met elkaar wat we willen, waarnaar we op zoek zijn en proberen in te schatten waar we een kans maken. Als we onze vrienden vertellen over *De Lijst* (er wonen veel jonge of aankomende ouders in de buurt) zijn ze allemaal geïnteresseerd. Sommigen willen weten hoe het met hun crèche gesteld is, anderen gebruiken de lijst als startpunt voor een eigen zoektocht. Ons ideaal is dat ons aankomende kind drie dagen op een crèche kan zijn, zodat we ieder vier

dagen per week kunnen werken en ook allebei een eigen dag hebben: de bekende pappa- en mammadag.

Ik maak me zorgen over de lange wachttijden: voor bijna elke crèche is die langer dan negen maanden. Sommige crèches weigeren een indicatie te geven en raden ons aan om een maand voor de gewenste ingangsdatum nog eens contact op te nemen, maar we moeten ons dan wel eerst inschrijven, tegen betaling, op hun wachtlijst. Als alles goed gaat, wordt ons kind over vijf tot zes maanden geboren en we zoeken een plek voor drie of vier maanden later. Ik had verwacht dat als je acht tot tien maanden van tevoren gaat zoeken, eerder kan simpelweg niet, er voldoende plek zou zijn. Verkeerd gedacht! We willen een crèche waar alles goed geregeld is, waar vaste leidsters op een groep staan en waar veel kinderen uit onze buurt worden opgevangen. *De Lijst* laat zien wat onze mogelijkheden zijn.

De crèche van onze eerste voorkeur heeft helaas een van de langste wachttijden. Onze opties blijken zeer beperkt, want slechts twee crèches, die in eerste instantie niet door onze scherpe selectie kwamen, hebben mogelijk nog plek voor ons; ze hebben als enige geen wachtlijst. De eerste optie valt af na een kort bezoek. De opvangplek ligt pal aan een erg drukke weg, heeft een piepklein postzegeltje als buitenruimte, peuters liggen als futloze lappenkatten op de grond en, doorslaggevend, de leidsters maken een volstrekt ongeïnteresseerde indruk. Binnen ruik je de uitlaatgassen van buiten. Mijn vrouw is gillend naar huis gierend: dit nooit. We maken een afspraak met de tweede – en laatste – opvangaanbieder. Bij navraag blijkt er voorlopig slechts voor twee dagen per week plaats te zijn. We nemen direct een optie op de plek, nog voor we er langs zijn geweest. Liever een vogel in de hand, dan tien in de lucht.

Omdat we te vroeg zijn voor ons kennismakingsgesprek, lopen we een paar rondjes door het Sarphatipark. Hoe ongemakkelijk zal het zijn als we ons kind naar een crèche moeten brengen? Het druist in tegen al je ouderinstincten, maar we weten dat er weinig anders op zit. Stoppen met werken gaat in tegen alles wat we in onze opvoeding hebben meegekregen en we hebben niet voor niets gestudeerd. Bovendien zitten we met een hypotheek en we zullen toch ook moeten eten en drinken, nietwaar. We hebben wel nagedacht over alternatieve opvang, maar om structureel gebruik te maken van gastouders, grootouders of een au pair lijkt ons geen wenselijk of reëel vooruitzicht. De crèche is de beste oplossing voor de nieuwe situatie. Als we kunnen beginnen met twee dagen per week, dan is dat een prima start.

Na een kwartiertje wandelen staan we voor de deur van het pand waar ons kind straks een deel van de week zal zijn. De crèche ligt in een ander rustig gedeelte van de Pijp en is gevestigd in een dubbele benedenetage, naast een school en tegenover een Centrum voor Ouder en Kind – het vroegere consultatiebureau; een sterk kind-centrisch stukje Amsterdam, denk ik. We stappen onwennig over de drempel het tochtportaal in en hangen onze grote jassen tussen de kleintjes. De benedenverdieping is in drie grote ruimtes verdeeld: twee open ruimtes waar de peuters rondhangen, en een kamer waar een computer en telefoon staan. De slaapvertrekken zijn niet zichtbaar: de deuren zijn dicht. Binnen is het behoorlijk rommelig, maar dat de peuters naar buiten kunnen is een groot pluspunt. Niet veel crèches hebben zo'n grote achtertuin.

We worden ontvangen door groepsleidster Fatima. Hoewel de ruimtelijke indruk van de crèche enigszins twijfelachtig is, maakt deze dame een heleboel goed. Ze

komt competent en oprecht over: bij haar durven we ons kind wel achter te laten. De voor de hand liggende vragen worden gesteld (hoe werkt het straks allemaal?) en we krijgen de gebruikelijke antwoorden.

Toch komt het intakegesprek op mij nog het meest over als een rollenspel waarvan de uitkomst vooraf al vastligt. Als ouder missen we ieder referentiekader voor dit soort gesprekken, het gaat per slot van rekening om ons aller-eerste kind. Wat weten wij nou? En we doen allemaal net of er een keuze is, maar die is er natuurlijk niet. Sterker nog: willen we een crècheplek dan moet dit gesprek goed verlopen. We doen ons best om onze rol zo goed mogelijk te spelen.

De kennismaking eindigt met de gewenste uitkomst: ons kind kan straks twee dagen per week bij hen terecht. Zodra er meer ruimte is, krijgen we ook een derde dag. We gaan naar huis met de geruststellende zekerheid dat we voor ons kind in ieder geval ergens een opvangplek hebben geregeld. Ondertussen laten we onze aankomende kleine ook op de wachtlijst van onze favoriete crèche staan: de Gouden Koets. We beseffen dat we hiermee bijdragen aan langere wachtlijsten, maar voor ons kind willen we het beste. En als we ooit een plekje op de als beste geteste crèche willen bemachtigen, dan zullen we ons nu moeten inschrijven. De wachttijd nemen we voor lief.

Januari 2008

Onze zoon is drie maanden oud. Met het zwangerschapsverlof van mijn vrouw is ook de geborgenheid van de eerste maanden voorbij. Het mannetje heeft zijn eerste wendag op de crèche en als we hem wegbrengen, hebben we een flinke brok in de keel. Na een paar keer slijt dat gevoel, gelukkig. Althans, dat was aanvankelijk mijn ver-